

Zadeva C-279/23

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

28. april 2023

Predložitveno sodišče:

Sąd Rejonowy Katowice – Zachód w Katowicach (Poljska)

Datum predložitvene odločbe:

7. marec 2023

Tožeča stranka:

Skarb Państwa - Dyrektor Okręgowego Urzędu Miar v K.

Tožena stranka:

Z. sp.j.

ANONIMIZIRANA RAZLIČICA

[...] (ni prevedeno)

S K L E P

Dne 7. marca 2023

je Sąd Rejonowy Katowice - Zachód w Katowicach, II Wydział Cywilny (okrajno sodišče Katowice – zahod, II civilni oddelek, Poljska) [...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno)

na obravnavi z dne 7. marca 2023 v Katowicach

[...] (ni prevedeno)

v zadevi tožbe Skarb Państwa (državna zakladnica, Poljska), ki ga zastopa Dyrektor Okręgowego Urzędu Miar (direktor regionalnega urada za meroslovje) v K.

proti Z. spółka jawna s sedeżem v C.

zaradi plačila

sklenilo:

1. da Sodišču Evropske unije predloži to vprašanje za predhodno odločanje:

Ali člen 6(1) Direktive 2011/7/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih nasprotuje nacionalni ureditvi, v skladu s katero lahko nacionalno sodišče zavrne zahtevek za plačilo nadomestila za stroške izterjave iz te določbe, če dolžnikova zamuda pri plačilu ni bila znatna ali če dolgovani znesek, ki ga dolžnik ni pravočasno plačal, ni bil velik?

2. [...] (ni prevedeno) da se postopek v zadevi prekine do odgovora na vprašanje za predhodno odločanje.

OBRAZLOŽITEV

I. Predložitveno sodišče

- 1 [...] (ni prevedeno) [utemeljitev pristojnosti predložitvenega sodišča za vložitev predloga za sprejetje predhodne odločbe].
- 2 Predložitveno sodišče je tako na podlagi člena 267, drugi stavek, PDEU upravičeno do predložitve vprašanja za predhodno odločanje.

II. Vsebina nacionalnih določb, ki se uporabljajo v obravnavani zadevi

- 3 Direktiva 2011/7/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih [...] (ni prevedeno) (v nadaljevanju: Direktiva 2011/7/EU) je bila v poljski pravni red prenesena z ustava z dne 8. marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (zakon z dne 8. marca 2013 o preprečevanju prekomernih zamud pri trgovinskih poslih (v nadaljevanju: zakon o preprečevanju prekomernih zamud pri trgovinskih poslih)).
- 4 Zakon o preprečevanju prekomernih zamud pri trgovinskih poslih določa:
- 5 Člen 2

Določbe zakona se uporabljajo za trgovinske posle, katerih edine stranke so:

1. podjetja v smislu določb ustava z dne 6. marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (zakon z dne 6. marca 2018 – pravo družb) [...] (ni prevedeno);

2. subjekti, ki opravljajo dejavnosti iz člena 6(1) zakona z dne 6. marca 2018 - pravo družb;
3. subjekti iz člena 4, člena 5(1) in člena 6 ustava z dne 11. września 2019 r. - Prawo zamówień publicznych (zakon z dne 11. septembra 2019 – pravo javnih naročil [...]) (ni prevedeno);
4. osebe, ki opravljajo svobodni poklic;
5. podružnice in predstavništva tujih podjetij;
7. podjetja iz držav članic Evropske unije, držav članic Evropskega združenja za prosto trgovino (EFTA) – pogodbenic Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru ali Švicarske konfederacije.

6 Člen 4

V tem zakonu se uporabljajo naslednji izrazi:

1. trgovinski posel – pogodba o dobavi blaga ali o opravljanju storitev za plačilo, če stranke iz člena 2 sklenejo tako pogodbo v povezavi z dejavnostjo, ki jo opravljajo;
  - 1a. denarna dajatev – protidajatev za dobavo blaga ali opravilo storitve v okviru trgovinskega posla;
2. javni subjekt – subjekti iz člena 4 zakona z dne 11. septembra 2019 – pravo javnih naročil;

7 Člen 6

1. Če stranki trgovinskega posla v pogodbi nista določili roka plačila, je upnik upravičen, da brez opomina prejme zakonske zamudne obresti, ki se uporabljajo za trgovinske posle, po preteku 30 dni od dneva, ko je sam izpolnil svojo obveznost. V primeru iz člena 9(1) se rok 30 dni šteje od datuma zaključka pregleda.

8 Člen 7

1. V trgovinskih poslih, razen poslov, v okviru katerih je dolžnik javni subjekt, je upnik upravičen, da brez opomina prejme zakonske zamudne obresti, ki se uporabljajo za trgovinske posle, razen če sta se stranki dogovorili o višjih obrestih za obdobje od dneva zapadlosti denarne dajatve do dneva plačila, če sta kumulativno izpolnjena ta pogoja:

1. upnik je izpolnil svojo obveznost;
2. upnik plačila ni prejel v roku, določenem v pogodbi.

9 Člen 8

V trgovinskih poslih, v katerih je dolžnik javni subjekt, je upnik upravičen, da brez opomina prejme zakonske zamudne obresti, ki se uporabljajo za trgovinske posle, za obdobje od dneva zapadlosti denarne terjatve do dneva plačila, če sta kumulativno izpolnjena ta pogoja:

1. upnik je izpolnil svojo obveznost;
2. upnik plačila ni prejel v roku, določenem v pogodbi.

10 Člen 10

1. Upnik je od dneva, ko pridobi pravico do obresti iz člena 7(1) ali člena 8(1), upravičen od dolžnika brez opomina prejeti nadomestilo za stroške izterjave v protivrednosti:

1. 40 EUR – če vrednost denarne dajatve ne presega 5000 PLN;
2. 70 EUR – če je vrednost denarne dajatve višja od 5000 PLN, vendar nižja od 50.000 PLN;
3. 100 EUR – če je vrednost denarne dajatve enaka ali višja od 50.000 PLN.

1a. Protivrednost nadomestila iz odstavka 1 se določi po srednjem tečaju EUR, ki ga je objavila Narodowy Bank Polski (poljska centralna banka) zadnji delovni dan v mesecu pred mesecem, v katerem je denarna dajatev zapadla v plačilo.

2. Poleg zneska iz odstavka 1 je upnik upravičen tudi do povračila nastalih stroškov izterjave, ki presegajo ta znesek, v razumnem znesku.

11 Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (zakon z dne 23. aprila 1964 civilni zakonik) [...] (ni prevedeno) določa:

12 Člen 5

Pravice ni mogoče uporabljati na način, ki bi bil v nasprotju z družbeno-ekonomskim namenom te pravice ali načeli družbenega sožitja. Takšno dejanje ali opustitev imetnika pravice se ne šteje za izvrševanje pravice in se mu ne zagotavlja varstva.

III. Dejansko stanje

13 Stranki v zadevi pred predložitvenim sodiščem sta:

14 Tožeča stranka: Državna zakladnica, ki jo zastopa direktor regionalnega urada za meroslovje v K. Tožeča stranka je subjekt iz člena 2(3) zakona o preprečevanju prekomernih zamud pri trgovinskih poslih. Predložitveno sodišče pojasnjuje, da je

tožeča stranka v obravnavani zadevi „državna zakladnica“, ki jo zastopa „direktor regionalnega urada za meroslovje v K.“. [...] (ni prevedeno) [navedbe v zvezi s tem, da je tožeča stranka pravna oseba in da ima aktivno legitimacijo].

- 15 Regionalni urad za meroslovje v K v okviru svoje dejavnosti opravlja storitve na področju kalibracije merilnih instrumentov.
- 16 Tožena stranka: Z. spółka jawna s sedežem v C. Tožena stranka je družba z neomejeno odgovornostjo in podjetje v smislu člena 2(1) zakona o preprečevanju prekomernih zamud v gospodarskih poslih. Pri svojem poslovanju redno uporablja storitve tožeče stranke.
- 17 Tožeča stranka predlaga, naj se toženi stranki naloži, da tožeči stranki plača protivrednost 80 EUR v poljskih zlotih skupaj z obrestmi, kot jih določa poljsko pravo. Navedla je, da vtožuje protivrednost dveh nadomestil stroškov izterjave iz člena 7(1), točka 1, zakona o preprečevanju prekomernih zamud v gospodarskih poslih, in sicer vsako po 40 EUR. Zahtevek izhaja iz dejstva, da je tožena stranka dvakrat zamudila s plačilom za opravljene storitve. Tožena stranka naj bi za 20 dni zamudila plačilo zneska 246 poljskih zlotov (približno 55 EUR) in za 5 dni plačilo zneska 369 poljskih zlotov (približno 80 EUR).
- 18 Tožena stranka je predlagala, naj se zahtevek zavrne, in navedla, da dolžnikova zamuda pri plačilu ni bila znatna in da znesek terjatve, s plačilom katere je dolžnik zamujal, ni bil velik. Navedla je, da je v preteklosti že vsaj 39-krat zamudila s plačilom za storitve, ki jih je opravila tožeča stranka [...] (ni prevedeno) [navedbe v zvezi z organizacijsko strukturo tožeče stranke]. V zvezi s temi zamudami je tožeča stranka večkrat tožila toženo stranko zaradi plačila nadomestila za stroške izterjave, sodišča pa so vse tožbe zavrnila z obrazložitvijo, da dolžnikova zamuda pri plačilu ni bila znatna ali da znesek terjatve, s plačilom katere je dolžnik zamujal, ni bil velik.
- 19 Kljub najmanj 39 zamudam pri plačilu tožeča stranka od tožene stranke nikoli ni uspela dobiti nadomestila za stroške izterjave.

IV. Razmerje med določbami prava Unije in nacionalnimi pravili, ki se uporabljajo v postopku v glavni stvari

- 20 Direktiva 2011/7/EU določa, da morajo države članice zagotoviti, da je upnik upravičen do tega, da mu dolžnik plača nadomestilo stroškov izterjave v višini najmanj 40 EUR (v nadaljevanju: nadomestilo), kadar zamudne obresti zapadejo v plačilo pri transakcijah:
  - (a) pri katerih sta upnik in dolžnik podjetji;
  - (b) pri katerih je upnik podjetje, dolžnik pa javni organ.

- 21 Po drugi strani poljsko pravo določa, da je upnik upravičen do tega, da mu dolžnik plača nadomestilo stroškov izterjave v višini od 40 do 100 EUR, kadar zamudne obresti zapadejo v plačilo pri transakcijah:
- (a) pri katerih sta upnik in dolžnik podjetji;
  - (b) pri katerih je upnik podjetje, dolžnik pa javni organ;
  - (c) pri katerih je upnik javni organ, dolžnik pa podjetje.
- 22 Poljsko pravo torej upravičenost do nadomestila razširja na položaj, opisan v točki (c). Dejstva te zadeve natančno ustrezajo položaju iz točke (c). Vendar to ne pomeni, da se Direktiva 2011/7/EU ne uporablja in da zadeva ni povezana z evropskim pravom. Predložitveno sodišče ugotavlja, da je bil namen poljskega zakonodajalca, da je treba nadomestilo pridobiti pod popolnoma enakimi pogoji, ne glede na to, ali nastopi položaj (a), (b) ali (c). To pomeni, da je treba za presojo, ali lahko predložitveno sodišče tožbo za plačilo nadomestila v položaju (c) zavrne z razlogom, da dolžnikova zamuda pri plačilu ni bila znatna, ali da znesek terjatve, s plačilom katere je dolžnik zamujal, ni bil velik, ugotoviti, ali lahko predložitveno sodišče to tožbo zavrne v položaju (a) ali (b). To pa zahteva razlago prava EU, saj sta položaja (a) in (b) izrecno določena v Direktivi 2011/7/EU.
- 23 Treba je ugotoviti, da je Sodišče EU že velikokrat odločilo, da je v okoliščinah, v katerih dejansko stanje v postopku v glavni stvari ni spadalo neposredno na področje uporabe prava Unije, pristojno za odločanje o predlogih za sprejetje predhodne odločbe glede določb tega prava, kadar so se navedene določbe uporabljale na podlagi nacionalne zakonodaje, s katero so za povsem notranje položaje sprejete enake rešitve, kot jih določa pravo Unije. V takih primerih je v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča zagotovo v interesu Evropske unije, da se za preprečitev prihodnjih različnih razlag določbe ali pojmi, prevzeti iz prava Unije, razlagajo enako, ne glede na okoliščine, v katerih se uporabljajo (glej med drugim sodbe Allianz Hungaria Biztosító in drugi, C-32/11, EU:C:2013:160, točka 20; FNV Kunsten Informatie en Media, C-413/13, EU:C:2014:2411, točka 18; Maxima Latvija, C-345/14, EU:C:2015:784, točka 12).

Razlogi, zaradi katerih ima predložitveno sodišče dvome v zvezi z razlago prava Unije

- 24 Ustaljena sodna praksa poljskih sodišč je, da tožbe za plačilo zavrnejo z razlogom, da dolžnikova zamuda pri plačilu ni bila znatna ali da znesek terjatve, s plačilom katere je dolžnik zamujal, ni bil velik. Podlaga za zavrnitev zahtevka je v vsakem primeru člen 5 civilnega zakonika, katerega vsebina je bila navedena zgoraj. Poljska sodišča namreč štejejo, da je zahtevek za plačilo nadomestila v takih primerih „v nasprotju z načeli družbenega sožitja“ (to je poljski pravni izraz s podobnim pomenom kot izrazi: „nemoralno“, „zaviržno“, „v nasprotju z dobrimi običaji“).

- 25 Omenjena sodna praksa ima svoj izvor v enem samem stavku iz obrazložitve odločbe Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče, Poljska) z dne 11. decembra 2015 [...] (ni prevedeno). Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) je v tem stavku navedlo, da morajo sodišča v vsakem primeru preveriti, ali upnik pri uveljavljanju zahtevka po plačilu nadomestila ne ravna na način, ki je v nasprotju z načeli družbenega sožitja.
- 26 Čeprav se sodna praksa sodišč v zvezi s tem včasih razlikuje, analiza sodne prakse, ki jo je opravilo predložitveno sodišče, kaže, da poljska sodišča običajno štejejo, da znesek terjatve, s plačilom katere dolžnik zamuja, ni znoten, če ne presega protivrednosti od 100 do 300 EUR v PLN. Ob tem poljska sodišča štejejo, da je treba šteti, da zamuda pri plačilu terjatve ni velika, če ne presega od 2 do 6 tednov. Pri tem ni nujno, da sta kumulativno izpolnjena oba pogoja „nasprotja z načeli družbenega sožitja“. Tudi če je terjatev, s plačilom katere dolžnik zamuja, znatna, vendar zamuda ni bila velika, poljska sodišča običajno zavrnejo tožbe za plačilo nadomestila. Če je bila zamuda znatna, terjatev pa ni bila velika, poljska sodišča prav tako običajno zavrnejo take tožbe.
- 27 Sodno prakso poljskih sodišč, ki jo je opisalo predložitveno sodišče, odlično ponazarja zgoraj opisana zgodovina sporov med subjektoma, ki sta tožeča in tožena stranka v tej zadevi. Tožena stranka je zamujala s plačilom tožeči stranki vsaj 39-krat, vendar kljub temu poljska sodišča toženi stranki nikoli niso naložila, naj tožeči stranki plača nadomestilo.
- 28 Predložitveno sodišče je pri obravnavi te zadeve podvomilo, ali je nacionalna ureditev, ki dopušča zavrnitev tožbe za plačilo nadomestila iz zgoraj navedenih razlogov, združljiva z Direktivo 2011/7/EU.
- 29 Predložitveno sodišče dvomi o tem iz naslednjih šestih razlogov:
- 30 Prvič, Direktiva 2011/7/EU ne določa nobene izjeme od pravila, da je upnik v primeru dolžnikove zamude upravičen do nadomestila. Te izjeme so predvidene le v nacionalnem pravu. Hkrati te izjeme ne varujejo nobenih temeljnih vrednot, ki jih ne bi bilo mogoče uskladiti z obveznostjo plačila nadomestila. Glavni razlog, zakaj so te izjeme predvidene, je namreč običaj na Poljskem (in verjetno tudi v nekaterih drugih državah članicah), da se majhna plačila običajno izvedejo z zamudo, zlasti v gospodarskem prometu. V zvezi s tem so poljska sodišča ugotovila, da upnik, ki ne upošteva te navade sprejemanja manjših zamud in zahteva plačilo nadomestila, ravna v nasprotju z načeli družbenega sožitja. Varstvo običaja sprejemanja manjših zamud pa po mnenju predložitvenega sodišča ni bistvena vrednota, s katero bi bilo mogoče utemeljiti to, da se v nacionalno pravo uvede izjema od jasnega, natančnega in brezpogojnega pravila, določenega v Direktivi 2011/7/EU.
- 31 Drugič, v poljskem pravu določene izjeme od pravila, da je upnik upravičen do nadomestila, so v nasprotju s ciljem Direktive 2011/7/EU, kot je izražen v uvodni izjavi 12 te direktive. V tej uvodni izjavi je navedeno, da je potreben „odločen

premik h kulturi takojšnjega plačevanja, pri čemer bi bilo treba izključitev pravice do zaračunavanja obresti vedno obravnavati kot skrajno nepošten pogodbeni pogoj ali poslovno prakso, da bi preobrnili ta trend in odvrčali od zamud pri plačilih. Tak premik bi moral zajemati tudi uvedbo posebnih določb o plačilnih rokih in nadomestilih upnikom za nastale stroške ter med drugim domnevo, da je izključitev pravice do nadomestila za stroške izterjave skrajno nepoštena.“ Izjeme, predvidene v poljski zakonodaji, in cilji, zaradi katerih so bile uvedene, so v nasprotju s ciljem direktiv, kakršen je ustvariti „kulturo takojšnjega plačevanja“. Izjeme od obveznosti plačila nadomestila bolj kot na ustvarjanje „kulture takojšnjega plačevanja“ vplivajo na ohranjanje kulture sprejemanja zamud pri plačilih. Te izjeme torej zmanjšujejo polno učinkovitost (effet utile) prava Unije in so kot take v nasprotju z njim.

- 32 Tretjič, zaradi izjem od obveznosti plačila nadomestila je pravilo iz zgoraj navedene uvodne izjave 12 Direktive 2011/7/EU, da „je izključitev pravice do nadomestila za stroške izterjave skrajno nepoštena“, iluzorno. Podjetjem na Poljskem v pogodbe ni treba vključevati klavzul o izključitvi pravice do nadomestila stroškov izterjave za primere, ko dolžnikova zamuda pri plačilu ni bila znatna ali ko znesek terjatve, s plačilom katere dolžnik zamuja, ni bil velik, saj je bila izključitev pravice do takega nadomestila uvedena s sodno prakso poljskih sodišč.
- 33 Četrtrič, po mnenju predložitvenega sodišča je obveznost plačila nadomestila najbolj pomembna prav v primerih, ko dolžnikova zamuda pri plačilu ni bila znatna ali ko znesek terjatve, s plačilom katere je dolžnik zamujal, ni bil velik. V sodni praksi poljskih sodišč se včasih trdi, da je v primerih, ko gre za dolg v majhnih zneskih, na primer za protivrednost od 100 do 300 EUR, plačilo protivrednosti 40 EUR, ki jo mora dolžnik plačati zaradi zamude pri plačilu, pretirana sankcija. Po mnenju predložitvenega sodišča je evropski zakonodajalec določil obveznost plačila nadomestila predvsem z mislijo na ravno takšne primere. V primerih, ko je dolžnikova zamuda znatna ali je dolgovani znesek velik, mora dolžnik plačati visoke obresti, ki se pogosto štejejo v tisočih ali celo sto tisočih EUR. V teh primerih obveznost plačila nadomestila v višini 40 EUR na dolžnika sploh nima motivacijskega učinka. Obratno pa je v primerih, ko dolžnikova zamuda pri plačilu ni bila znatna ali ko znesek terjatve, s plačilom katere je dolžnik zamujal, ni bil velik.
- 34 Petič, namen Direktive 2011/7/EU je boj proti zamudam pri plačilih na celotnem notranjem trgu (uvodna izjava 36 Direktive 2011/7/EU). Za doseg tega cilja je evropski zakonodajalec predvidel enotna pravila o pridobitvi pravice, da od upnika terja nadomestilo. Vendar pravila o pridobitvi pravice do nadomestila ne bodo enotna in torej tudi ne v skladu z namenom avtorjev Direktive, če bodo posamezne države članice uvajale svoje izjeme od obveznosti plačila nadomestila, ki ne izhajajo iz Direktive.
- 35 Šestič, za presojo tega, ali je pravilo nacionalnega prava, ki omogoča zavrnitev tožbe za plačilo nadomestila iz razlogov, navedenih v vprašanju za predhodno

odločanje, združljivo s pravom Unije, ni pomembno načelo procesne avtonomije. Člen 5 civilnega zakonika, ki je podlaga za zavrnitev takšne tožbe, je materialnopravna in ne procesnopravna norma. Sodišča, ki zavrnejo tožbo za plačilo nadomestila, tega ne storijo iz formalnih razlogov, temveč zato, ker po njihovem mnenju tožba nima materialne pravne podlage, to je, ker tožeča stranka sploh nima terjatve, ki jo vtožuje.

VI. Stališča strank o vprašanju za predhodno odločanje

36 [...] (ni prevedeno) [navedbe v zvezi s postopkom]

VII. Prekinitev postopka

37 [...] (ni prevedeno) [navedbe v zvezi s postopkom]

DELOVNI DOKUMENT